

Rozdział X

Monitoring i ewaluacja

Realizacja LSR będzie podlegać stałemu monitoringowi oraz procesowi ewaluacji, które pozwolą na szybką reakcję w przypadku zaistnienia problemów lub zagrożeń na każdym etapie wdrażania LSR. Badanie i analizowanie podejmowanych działań jest niezbędne do określenia czy LSR jest wdrażana prawidłowo, a jej realizacja przebiega zgodnie z założeniami i czy sposób funkcjonowania stowarzyszenia przebiega w sposób gwarantujący wypełnienie wszystkich nałożonych na nie zadań. Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania oraz wdrażanie zaplanowanej LSR będzie na bieżąco **monitorowane** i poddawane okresowym **badaniom ewaluacyjnym** w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działania. Ewaluacja jest konieczna do sprawnego i efektywnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a także do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego. **Monitoring** to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych danych na temat strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, w celu weryfikacji zgodności przedsięwzięć/ projektów z założonymi celami. Dotyczy to głównie monitorowania wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania w poszczególnych celach LSR oraz harmonogramu i budżetu lokalnej strategii rozwoju. Monitoring spełnia funkcję wewnętrznej kontroli realizacji LSR i funkcjonowania LGD, systematycznego sprawdzania czy wytyczone cele zostały osiągnięte.

Zadania monitoringu realizacji LSR i funkcjonowania LGD to:

- a. **Kontrola:** Monitoring ma na celu pomiar postępu, systematyczne kontrolowanie, czy wszystkie zaplanowane czynności przebiegają zgodnie z planem na każdym etapie realizacji LSR oraz funkcjonowania LGD.
- b. **Sprawozdawczość:** Dane zebrane w trakcie procesu monitorowania są analizowane i wykorzystywane do przygotowywania raportów/sprawozdań okresowych i końcowych.
- c. **Zarządzanie jakością:** Zarządzanie jakością oznacza czuwanie nad wypracowywaniem pożądanych rezultatów LSR, porównywanie ich adekwatnie do oczekiwań oraz podejmowanie działań zaradczych, gdy zidentyfikuje się odstępstwa.
- d. **Zmiany:** Wspomaganie procesu decyzyjnego, ułatwia znajdowanie rozwiązań w sytuacjach, kiedy zostały zidentyfikowane zagrożenia, korekta planów, pozwala na wprowadzenie koniecznych działań korygujących (zmian i aktualizacji).
- e. **Ewaluacja:** Efekty monitorowania będą kluczowym źródłem informacji dla bieżącej oceny i ewaluacji okresowej i końcowej.

Osobą odpowiedzialną za monitoring jest Dyrektor biura LGD, który sporządza sprawozdania półroczne w zakresie elementów podlegających monitorowaniu. Sprawozdania są przekładane do akceptacji Zarządu LGD.

Ewaluacja jest oceną jakości podejmowanych działań, mocnych i słabych stron działania. LGD planuje i prowadzi proces ewaluacji sposobu realizacji LSR oraz funkcjonowania LGD w celu systematycznego podnoszenia efektywności rezultatów LSR oraz jakości swoich działań i usług prowadzonych przez biuro LGD. W ramach działalności LGD bardzo ważną rolę odgrywają działania informacyjne i doradcze skierowane do szerokiej grupy odbiorców tj. mieszkańców obszaru działania LGD określone w planie komunikacji.

LGD będzie prowadzić ewaluację wewnętrzną w formie corocznych warsztatów refleksyjnych oraz ewaluację zewnętrzną w formie zleconego jednorazowego badania ewaluacyjnego. LGD planuje także przeprowadzenie ewaluacji on-going (w drugim półroczu 2024 i 2026 r.) oraz ewaluacji ex-post (po zakończeniu wdrażania strategii). Podsumowanie ustaleń i rekomendacji w ramach poszczególnych badań ewaluacyjnych zostanie zawarte w raporcie ewaluacyjnym.

Monitoring prowadzony będzie w sposób ciągły od dnia zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR do dnia zakończenia wdrażania strategii przez Biuro i Zarząd LGD. Elementami podlegającymi monitorowaniu będą dane dotyczące: ogłoszonych naborów wniosków, działań informacyjnych określonych w Planie komunikacji, stopnia zainteresowania potencjalnych beneficjentów poszczególnymi naborami wniosków, stopnia wykorzystania budżetu LSR, stopnia osiągnięcia założonych w strategii wskaźników realizacji celów.

Ewaluacji podlegać będą m.in. następujące elementy (kryteria ewaluacyjne): trafność – stopień spójności strategii z potrzebami mieszkańców obszaru (mierzony jako zainteresowanie wnioskodawców poszczególnymi naborami wniosków oraz działaniami informacyjno-promocyjnymi LGD, a także poziom jakości udzielanego przez Biuro doradztwa), skuteczność – stopień spójności tempa osiąganych rezultatów (wskaźników rzeczowych i finansowych) z założeniami LGD, trwałość – na ile trwałe są efekty uzyskane w ramach poszczególnych projektów, finansowanych ze środków strategii, terminowość – weryfikacja czy LGD realizuje swoje zobowiązania w terminach określonych w obowiązujących aktach prawnych.

Dodatkowo na bieżąco będą prowadzone działania w zakresie ewaluacji własnej LGD. Wyniki badań ewaluacyjnych w formie raportów przygotowanych przez podmiot zewnętrzny będą dla LGD narzędziem do wprowadzania ewentualnych korekt w zakresie skuteczności działań: w ramach osiągania założonych celów zgodnie z harmonogramem realizacji wskaźników LSR, realizacji założeń zgodnie z wymogami dokumentów zewnętrznych w tym z umową o warunkach i sposobie realizacji LSR, inicjatywy z zaangażowaniem społeczności lokalnej w realizację założeń LSR (jako dowód na prawidłową ścieżkę obszarów interwencji, wyznaczanie celów zgodnych z potrzebami i prowadzenie działań komunikacyjnych), pozyskiwania wskaźników na obszarze LSR (jako dowód na wybór prawidłowych projektów grantowych i przyjęcie wskazanych kryteriów w ramach przedsięwzięć).

Powyższe kryteria ewaluacyjne będą uzupełniane również o kryteria wewnętrzne, dotyczące ewaluacji własnej LGD. Rekomendacje zawarte w raportach ewaluacyjnych będą podstawą do aktualizacji LSR. Ze względu na partycypacyjny charakter zarówno tworzenia jak i wdrażania LSR w proces ewaluacji zostaną włączone podmioty zaangażowane we wdrażanie interwencji lub zainteresowane jej efektami. Dzięki temu w pełniejszym zakresie możliwa będzie realizacja zasady partnerstwa. LSR podlegać będzie przez cały okres monitoringowi oraz ewaluacji. Jest to skuteczny sposób na powzięcie działań w przypadku wykrycia zagrożeń i problemów na każdym etapie wdrażania strategii. Monitoring prowadzony będzie w sposób ciągły od dnia zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR do dnia zakończenia wdrażania strategii przez Biuro i Zarząd LGD.

W terminie do ostatniego dnia lutego każdego roku LGD opracowywać będzie Samorządowi Województwa sprawozdanie z realizacji LSR za poprzedni rok, które zostanie przekazane Zarządowi, Radzie, Komisji Rewizyjnej oraz zaprezentowane na Walnym Zebraniu Członków. Przed posiedzeniami organu decyzyjnego Biuro opracowywać będzie tabelę niewykorzystanych kwot finansowych oraz prognozę wskaźników w ramach wszystkich przedsięwzięć i osiągania celu strategii.

Monitoring składać będzie się także z **ankiet monitorujących** udostępnianych przez beneficjentów po zakończonej realizacji projektu. **Po każdym zakończonym naborze** (zakończeniu realizacji projektów z naboru) Biuro opracowywać będzie **sprawozdanie z realizacji naboru wraz z prognozą wskaźników rzeczowych i finansowych pozostałych do końca realizacji LSR**, przedkładać Zarządowi LGD.

Na podstawie ww. danych Biuro i Zarząd LGD będą mogły opracować propozycje zmian w procesie wdrażania strategii (w tym Planu Komunikacji) w ramach naprawy działań i eliminacji zagrożeń. Tym

samym proponowane zmiany będą przedstawiane lokalnej społeczności oraz ostatecznie przekazywane na Walne Zebranie Członków.

LGD Inowrocław przeprowadzi ewaluację on-going (w drugim półroczu 2024 i 2026 r.) oraz ewaluację ex-post po zakończeniu wdrażania LSR.

Okres pomiaru wyniesie odpowiednio:

- od momentu wdrażania strategii do 30.06.2024 r. (dla ewaluacji w 2024r.),
- od momentu rozpoczęcia wdrażania strategii do 30.06.2026 r. (dla ewaluacji w 2026r.),
- od momentu rozpoczęcia wdrażania strategii do dnia zakończenia jej wdrażania (dla ewaluacji ex-post.).

Podsumowane wyników w ramach badań z ewaluacji zostaną przedstawione w raporcie. Ewaluacja zostanie przeprowadzona **przez podmiot zewnętrzny**, posiadający odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie w ewaluacji LSR.

Źródło danych stanowią informacje pozyskiwane przez LGD (składane wnioski, karty doradztwa), informacje składane w sprawozdaniu do Samorządu Województwa, ankiety monitorujące beneficjentów projektów grantowych oraz dane z wizyt monitoringowych, opinii Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady, wnioskodawców na podstawie narzędzi metodologicznych.

Raport z wnioskami i rekomendacjami LGD dotyczący poprawy jakości implementacji LSR zostanie udostępniony organom LGD oraz przedstawiony na Walnym Zebraniu Członków. Na tej podstawie Biuro i Zarząd LGD będą mogły opracować propozycje zmian w procesie wdrażania strategii (w tym Planu Komunikacji). W przypadku wystąpienia problemów, zostaną wdrożone działania naprawcze polegające na poprawie efektywności, ale także możliwość zmiany LSR w zakresie budżetu, wskaźników, kryteriów oceny i innych elementów.

Zakres badania	Podmiot odpowiedzialny	Sposób realizacji	Czas i okres pomiaru	Zakres analizy i oceny
MONITORING				
Plan działania: - harmonogram naborów wniosków, - zrealizowane przedsięwzięcia, - budżet LSR, - wskaźniki realizacji LSR i osiągnięte cele. - działania w Planie komunikacji,	- Biuro - Zarząd	Źródła i zakres danych: - informacje będące w posiadaniu LGD, - informacje przekazane przez Samorząd Województwa, - dane pochodzące z ankiet monitorujących, opracowanych przez LGD przez beneficjentów, - informacje uzyskane w trakcie wizyt monitoringowych - spotkania z lokalną społecznością i grantobiorcami	W sposób ciągły. W terminie do ostatniego dnia lutego każdego roku LGD przedkładać będzie Samorządowi Województwa sprawozdanie z realizacji strategii za rok poprzedni. Przed posiedzeniami organu decyzyjnego Biuro opracowywać będzie tabelę niewykorzystanych kwot finansowych oraz prognozę wskaźników w ramach wszystkich przedsięwzięć i osiągnięcia celu strategii. Monitoring składać będzie się także z ankiet monitorujących udostępnianych przez beneficjentów po zakończonej realizacji projektu. Po każdym zakończonym naborze	- stopień zainteresowania beneficjentów poszczególnymi naborami wniosków, - stopień wykorzystania budżetu LSR - stopień osiągnięcia założonych w strategii wskaźników realizacji celów.

			(zakończeniu realizacji projektów z naboru) Biuro opracowywać będzie sprawozdanie z realizacji naboru wraz z prognozą wskaźników rzeczowych i finansowych pozostałych do końca realizacji LSR.	
ELEMENTY FUNKCJONOWANIA LGD PODLEGAJĄCE EWALUACJI				
Wypełnianie obowiązków przez pracowników biura	Zarząd LGD (ewaluacja własna)	- ankiety dotyczące satysfakcji z udzielonego doradztwa, - opinia zarządu	W sposób ciągły: od momentu rozpoczęcia wdrażania strategii do dnia zakończenia jej wdrażania.	- rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie - kreatywne podejście do powierzonych zadań
Organ decyzyjny	Zarząd LGD (ewaluacja własna)	- opinia Komisji Rewizyjnej	W sposób ciągły: od momentu rozpoczęcia wdrażania strategii do dnia zakończenia jej wdrażania.	- uczestnictwo w posiedzeniach - realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
Stopień zainteresowania stroną internetową	pracownicy biura (ewaluacja własna)	Źródło i zakres danych: - licznik wejść na stronę - opinie wnioskodawców	W sposób ciągły: od momentu rozpoczęcia wdrażania strategii do dnia zakończenia	- czytelność strony - aktualizacja strony - jakość zamieszczanych